

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΗΛΙΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
ΕΠΙΘΟΡΙΑΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ
ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΥΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapostoloi.gr e-mail: naos@agioiapostoloi.gr τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ Θ' Ματθαίου 5 Αυγούστου 2012

Προεόρτια Της Μεταμορφώσεως

έτος 5ον Τεύχος 213

Για να βιώσουμε ένα γεγονός της ζωής του Χριστού, χρειάζεται να διαβάσουμε την αγία Γραφή και να δούμε πως το περιγράφει· χρειάζεται να δούμε την ερμηνεία των πατέρων πάνω στη σχετική περικοπή· ν' ακούσουμε τους σχετικούς εορταστικούς ύμνους της Εκκλησίας μας· και τέλος να εμβαθύνουμε στην εικόνα που το ιστορεί. Κάθε εικόνα είναι μια θαυμάσια εποπτεία που μας παρουσιάζει ζωντανά και με ενάργεια το σχετικό γεγονός. Ας ενδιατρίψουμε λοιπόν με προσοχή πάνω στην εικόνα της Μεταμορφώσεως του Χριστού μας.

Στο βάθος της εικόνας παρουσιάζεται ένα βουνό. Είναι το Θαβώρ όπως μας λέγει η παράδοση, διότι στην αγία Γραφή δεν αναφέρεται η ονομασία του. Απλώς η αγία Γραφή αναφέρει ότι ο Ιησούς ανέβηκε με τους τρεις μαθητές του, τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, εις όρος υψηλόν.

Το όρος είναι αυχμηρό και έρημο από βλάστηση και δένδρα, όπως συνηθίζεται στην βυζαντινή ζωγραφική. Οι βυζαντινοί ζωγράφοι παρουσιάζουν το περιβάλλον πάντα λιτά και αφαιρετικά. Θέλουν η προσοχή του πιστού να μη αποσπάται από φυσικές ομορφίες και τοπία, αλλά να είναι συγκεντρωμένη στο γεγονός που ιστορούν. Γι' αυτό το περιβάλλον ιστορείται απ' αυτούς πάντα σχηματικά και ποτέ φυσιοκρατικά

και ρεαλιστικά. Επιπλέον, στην παρούσα εικόνα, το ξερό και άγονο του όρους Θαβώρ δείχνει πόσο μεγάλο και ευφρόσυνο αγαθό είναι το άκτιστο φως, που απορρέει από την θεία φύση του Χριστού. Είναι τόσο πανευφρόσυνο, χαροποιό, και απολαυστικό, που αναγκάζει τον Πέτρο ν' αναφωνήσει ότι είναι καλό να μείνουν για πάντα εκεί, ενώ τίποτα το φυσικά ωραίο δεν υπάρχει.

Στην κορυφή του βουνού είναι ο Χριστός. Είναι δοξασμένος· το πρόσωπό του λάμπει σαν τον ήλιο και τα ρούχα είναι λευκά σαν το φως (Ματθ. 17,2) ή λευκά σαν το χιόνι έτσι που κανείς βαφέας επί της γης δεν μπορεί να τα λευκάνει (Μαρκ. 9,3). Η όλη ύπαρξη του ακτινοβολεί το άκτιστο φως, που αναβλύζει έσωθεν της υπάρξεώς του. Είναι ο νοητός ήλιος ο οποίος καθιστά σκοτεινό τον φυσικό και υλικό ήλιο, που φωτίζει από ψηλά το σύμπαν, τη στιγμή εκείνη. Είναι ο ήλιος που θα φωτίζει αενάως και συνεχώς την Νέα Ιερουσαλήμ, την αιώνια βασιλεία του. Η δόξα που τον περιβάλλει, και που στην εικόνα συμβολίζεται μ' ένα κυκλικό ή ωοειδές ή ρομβοειδές με τριγωνικές κατασκευές σχήμα, φανερώνει ότι η ανθρώπινη του φύση είναι δοξασμένη από τον καιρό της ενσαρκώσεώς του στην γαστέρα της Παναγίας μας, λόγω της ενώσεως της με την θεία φύση. Η δόξα όμως αυτή δεν φαινόταν, αλλά κρατείτο αθέατη από τα μάτια των ανθρώπων. Τώρα αποκαλύπτεται και την βλέπουν οι πρώτοι των μαθητών. Συνεπώς η μεταμόρφωση δεν σημαίνει αλλαγή της μορφής του Χριστού αλλά αποκάλυψη της έως τότε κρυμμένης δόξας του.

Η αποκάλυψη αυτή θέλει να δείξει στους μαθητές αλλά και σ' όλους τους μετέπειτα πιστούς πόσο λαμπρό και ένδοξο θα γίνει το σώμα μας, η ανθρώπινη μας φύση. Αυτό που είπε ο Χριστός λεκτικά ότι «οι δίκαιοι εκλάμπουσιν ως ο ήλιος εν τη βασιλεία του πατρός αυτών» (Ματθ. 13,43), τώρα το αποδεικνύει εμπειρικά και οι ζωγράφοι το ιστορούν εικαστικά. Έτσι η εμπειρία των τριών μαθητών γίνεται εμπειρία όλων των πιστών.

Η Εκκλησία μας στην λατρεία της, στην υμνωδία της και την ζωγραφική της έχει το λεγόμενο «λειτουργικό χρόνο», όπου παρελθόν και μέλλον και έσχατα γίνονται ένα συνεχές αιώνιο παρόν, το οποίο βιώνουν μυστικώς και μυστηριωδώς οι πιστοί, και καθίστανται έτσι αυτόπτες μάρτυρες των όσων ιστορικά διαδραματίστηκαν, διαδραματίζονται ή θα διαδραματισθούν. Με το λειτουργικό χρόνο, όλα τα μεγάλα γεγονότα της θείας οικονομίας ξεφεύγουν από τα καθορισμένα χρονικά και τοπικά περιοριστικά όρια, κατά τα οποία πραγματοποιήθηκαν, και αποκτούν έκταση και διάρκεια παγκόσμια και αιώνια. Έτσι ο πιστός βλέποντας την εικαστική αναπαράσταση της Μεταμορφώσεως παρατηρεί και μετέχει στο γεγονός της σαν αυτό να γίνεται σήμερα.

Δεξιά και αριστερά του Χριστού φαίνονται ο Μωυσής και ο Ηλίας, οι οποίοι είναι κι αυτοί λουσμένοι στο άκτιστο φως και στη θεία δόξα, λόγω της θεοπτίας τους και της εν Χριστώ κοινωνίας τους. Γι' αυτό σε εικόνες που ακολουθούν την αρχαία παράδοση εικονίζονται και αυτοί εντός της

δόξης του Κυρίου. «Και ιδού άνδρες δύο συνελάλουν αυτώ, οίτινες ήσαν Μωυσής και Ηλίας, οι οφθέντες εν δόξει έλεγον την έξοδον αυτού, ην ήμελλεν πληρούν εν Ιερουσαλήμ» μας διηγείται ο ευαγγελιστής Λουκάς (9,30) και ως εκ τούτου πιστοποιούν κι αυτοί με τη σειρά τους το δοξασμό της ανθρωπίνης φύσεως, εφ' όσον βεβαίως δει το Θεό σαν φως και όχι σαν φωτιά. Οι τρεις απόστολοι αντιλαμβάνονται ότι είναι ο Μωυσής και ο Ηλίας, λόγω της συζητήσεως που κάνουν με τον Χριστό και λόγω της δόξας που τους περιβάλλει, ως θεόπτες που υπήρξαν.

Οι δύο μεγάλοι προφήτες -που υπήρξαν μεγάλοι νηστευτές, θαυματουργοί, θεόπτες, ατρόμητοι εξαγγελείς του θείου θελήματος και κατ' εξοχήν ζηλωτές- υπήρξαν ο ένας έγγαμος και ο άλλος άγαμος. Αυτές τους οι διαφορετικές ιδιότητες της προσωπικής τους ζωής αποκαλύπτουν ότι ο εν Χριστώ γάμος και η εν Χριστώ αγαμία είναι δύο δρόμοι προς το Θαβώρ και τη θέωση. Ο ιερός Χρυσόστομος, στις υπέροχες ομιλίες του εις το «Είδον τον Κύριον» του προφήτη Ησαΐα, ο οποίος αν και έγγαμος υπήρξε κι αυτός θεόπτης, λέγει ρητά και ξάστερα ότι τίποτα δεν εμποδίζει ο γάμος στο να δει κανείς το Θεό, κι αυτό το πιστοποιεί ολόκληρη σειρά δικαίων της Παλαιάς Διαθήκης, που είδαν τον Χριστό άσαρκο τότε, ενώ οι απόστολοι και οι δύο προφήτες, Μωυσής και Ηλίας, τον βλέπουν τώρα σαρκωμένο.

Ο Μωυσής και ο Ηλίας είναι αυτοί που μαζί με τον Πρόδρομο δείξαν το Χριστό-Μεσσία στους τρεις μαθητές. Δύο προφήτες της εποχής του νόμου και ένας προφήτης στο μεταίχμιο του νόμου και της χάριτος δείχνουν ότι ο Ιησούς είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας. Υπάρχει συνεπώς ενότητα και συνέχεια μεταξύ Παλαιάς και Καινής Διαθήκης. Ο Χριστός συνδέεται με τους αποστόλους αλλά και τους προφήτες. Δεν είναι ο Χριστός λοιπόν ούτε ο Μωυσής ούτε ο Ηλίας, όπως λέγανε κάποιοι, ούτε είναι εναντίον του Μωυσή και δήθεν καταργεί το νόμο του, όπως τον κατηγορούσαν οι Φαρισαίοι. Να ξεκάθαρα φαίνονται οι μεγάλοι αυτοί προφήτες να τον δείχνουν, να τον παρουσιάζουν στους τρεις μαθητές, και να συζητούν για την κηδεία του, όπως μας λέγει ο ευαγγελιστής Λουκάς (9,30-31). Προετοιμάζουν κι αυτοί με τον τρόπο τους μαθητές να μη ταραχθούν με τα όσα θα συμβούν, αφού είναι προγνωσμένα και θεληματικά θα τα υποστεί ο Κύριος. Το ότι συζητούν και το ότι εμφανίζονται ζώντες μετά από τόσους αιώνες –μάλιστα ο Μωυσής που είχε πεθάνει- δείχνει ότι οι άνθρωποι είναι προορισμένοι για την αθανασία και ότι η ζωή δεν τελειώνει στο φτυάρι του νεκροθάφτη. Η παρουσία τους είναι μια ακόμη προφητεία για την ανάσταση των νεκρών. Επίσης δείχνουν ότι ο Χριστός είναι ο Κύριος νεκρών (Μωυσής) και ζώντων (Ηλίας). Τους πάντας εξουσιάζει και τους πάντες τους έχει στο χέρι του.

Η ανωτερότητα του Χριστού από τον Μωυσή και τον Ηλία φαίνεται και στα θαύματά του. Ο Μωυσής έσχισε τη θάλασσα και ο Ηλίας τον Ιορδάνη, ενώ ο Χριστός πατούσε και περπατούσε πάνω στο νερό. Ο Μωυσής έθρεψε με την προσευχή του τους Ισραηλίτες στην έρημο και ο Ηλίας τη χήρα και τον γιο της, ενώ ο Χριστός έθρεψε χιλιάδες με το δικό του πρόσταγμα και την ευλογία. Ο Μωυσής πήρε τους Ισραηλίτες και τους έβγαλε από την Αίγυπτο, ενώ ο Χριστός εισήλθε στον Άδη και ελευθέρωσε όλους τους νεκρούς της γης από κτίσεως κόσμου από την κυριαρχία του.

Επίσης πριν ακουστεί η φωνή του Θεού πατέρα «ούτος εστιν ο υιός μου ο αγαπητός αυτού ακούετε» ο Ηλίας και ο Μωυσής είχαν φύγει (Λουκ. 9,33), για να μη νομίσουν οι μαθητές ότι η φωνή απευθυνόταν σε κάποιον απ' αυτούς. Γι' αυτό ο Χριστός απεικονίζεται σε πολλές εικόνες μόνο αυτός μέσα στη θεία δόξα και όχι και οι προφήτες ή επί δύο διασταυρωμένων τετραγώνων που περικλείονται από την κυκλική δόξα του. Τα δύο αυτά γεωμετρικά σχήματα και η εικόνα του Χριστού που εφάπτεται πάνω τους συμβολίζουν το τριλαμπές της μιας θεότητας, μόνα τους δε συμβολίζουν την φωτεινή νεφέλη με την οποία εμφανίσθηκε το Άγιο Πνεύμα και την φωνή του Θεού πατέρα που ακούστηκε μέσα από τη νεφέλη «ούτος εστίν ο υιός μου ο αγαπητός, εν ω ευδόκησα· αυτού ακούετε» (Ματθ. 17,5)

Στο κάτω μέρος της εικόνας παρίστανται οι μαθητές τρομαγμένοι λόγω της θεοφανείας και πεσμένοι χάμω, όπως μας διηγείται ο Ματθαίος (17,6), άλλος μπρούμυτα, άλλος ανάσκελα, άλλος βάζοντας τα χέρια στο πρόσωπό του ή οι δύο μπρούμυτα και ο Πέτρος να κοιτάζει προς το Χριστό. Η θέα του Θεού σ' αυτή τη ζωή προκαλεί τον πόθο αλλά και συγχρόνως το φόβο των ανθρώπων. Γι' αυτό ο Χριστός ιστορείται στις εικόνες, και μάλιστα ως παντοκράτωρ, με τον ένα οφθαλμό του ιλαρό και τον άλλο αυστηρό. Στην αιώνια ζωή όμως τα πράγματα είναι διαφορετικά· οι πιστοί θα βλέπουν το Χριστό συνεχώς σαν φως και θα χαίρονται, οι δε άπιστοι σαν φωτιά και θα καίγονται.

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΑΠ. ΒΑΔΡΑΧΑΝΗΣ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1. Δευτέρα 6 Αυγούστου **7-10:30 π.μ.** Όρθρος και Πανηγυρική Θ. Λειτουργία. Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος.
2. Σάββατο 11 Αυγούστου **7-9:30 π.μ.** Όρθρος και Θ. Λειτουργία. Αγίου Νήφωνος Επισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
9:30 π.μ. και έπειτα, Θεία Κοινωνία κατ' οίκον ασθενών.
7 μ.μ. Ιερό ευχέλαιο.
3. Καθημερινά **7 μ.μ.** εκτός Σαββάτου, τελείται Θεία παράκληση στην Υπεραγία Θεοτόκο.
4. **Την Δευτέρα 6 Αυγούστου 7 μ.μ. Παράκληση στην Υπεραγία Θεοτόκο με ομιλία από τον π. Μελέτιο Βαδραχάνη**